

*„A hódítás nem fenntartható”
- Winona LaDuke*

EGYETEMI ALAPKÉPZÉS ELSŐ SZEMESZTER: MÁR MEGINT INDIÁNOKRÓL ÍROK

kösz, hogy tudomásunkra
hoztad,
felelte a tanárnő reakcióra
A québeci csata című híres festményről
szóló történelmi szöveg kapcsán,
amely egy szóval sem említette a franciákat,
az indiánokat is csak kétszer,
először zavaró körülményként, másodszer
nemes vadként,
amint térdelnek a haldokló
angol tábornok előtt

ez a francia-indán háború
idején történt,
mondtam, hamarosan több ezer
francia és indián lesz áttelepítve,
adósként kiszolgáltatva lesz köteles dolgozni,
köztük saját családom,
fejpénz lesz kitűzve Maine-ben
az abenaki indiánok fejére,
és az angolok sóval hintik be
a mohauk indiánok földjeit

kösz, hogy tudomásunkra hoztad,
mondta

a másik könyv
a Karib-tengeri kannibálokról szólt,
olyan indiánokról, akik azt hitték,
hogy a spanyolok istenek,
öngyilkos indiánokról, indián
nőkről spanyol pöcsökkel szerelembe esve,
indiánokról, akiknek neve helyett, még ha ismert
is, spanyol neveket adnak a gyerekeknek

ne írj többet
indiánokról,
mondta,
mindenkiben
bűntudatot ébresztesz

de a következő könyv
hazatalál Maine-be, az
az ottani dolgokról beszél,
egy bábaasszony naplója
pont ugyanazon francia- indián
háború után,
olyan gyógynövényeket használt,
amelyeket az angol füvészkönyv nem ismer,
és azt írta, hogy egy fiatal indián
nő járt hozzá
három héten át, de

a híres történész
csak annyit mond,
hogy valószínűleg
indiánok is éltek a környéken
arról is hosszasan értekezik,
hogy fehér férfiak
indiánnak öltözve
tiltakoztak az ellen,
hogy a gazdagok elveszik
a földjeiket

ne írj többet
indiánokról,
mondta ismét,
csak ezúttal hangosabban,
mintha baj lenne a hallásommal,
minden szerző arról ír,
amiről akar, mondta,
ne írj olyan dologról,
amit nem említ
ami végül is a mi teljes történelmünk

ezen a héten, mondta,
nagyon fel vagyok dűlva
háromszor mondtad el
ugyanazt a történetet,
pedig csak egy történet van
az indiánokról,
és mindannyian tudjuk, mi az,
megkérdeztem tőle, hogy akkor
a fehérekről végtelen számú
történet van?
azt felelte,
ne legyek rasszista

ezután egy hétig nem jártam be órára,
mert a többi diák egy Everglades-ben játszódó
krimit olvasott
és tudtam, hogy a könyvben
biztosan lesznek
indiánok abban a mocsárban,
és nem akartam újra
indiánokról írni

a következő könyvet, mondta
egy cseroki író írta,
bizonyos Leslie Silko,
aki máskülönben Laguna Pueblo,
na ez érdekelné a tanárnőt,
mert a könyv címe Ceremónia,
bár itt becsúszott egy kis hiba,
mondjuk, mintha azt mondanánk,
hogymint Dante kínai,
de nem foglalkoztam vele

Na, szólt,
most írj az indiánokról

meg is tettem volna,
de ő rákezdett,
hogymint az indiánok fehér
maszkot vesznek fel
csakúgy, ahogymint a fehérek
feketét, ezt pár diák
feljegyezte a füzetébe,
és azután mindenki a
minstrel showról** kezdett beszélni

azt akarta,
mondjam meg neki,
hogymint van-e
indián világméretű,
azt feleltem, igen is meg nem is,
arra gondoltam, evvel nem lövök mellé,
mivel félig-meddig igazat mondtam,
és végül is ilyen válaszra várt,
de amikormint megemlítettem
az európai világméretűt,
azt felelte olyan nincs,
ami kissé megnyugtató,
nem örülnék, ha kiderülne,
hogymint egy csomó ember
hierarchiában gondolkodik,
mert ha a föld egy halott dolog
és az állatoknak, a növényeknek

és néhány embernek
nincs lelke,
akkor jobb, ha ahhoz tartom magam,
amiről van ismeretem, ami ugye
az indiánok, de hát ez az, amiről
beszélék, és ha az európai filozófia
túl soknak tűnik primitív agyammak
annak ellenére, hogy ezt tanulom,
azért megjegyeztem, hogy az elnyomott
mindig többet tud az elnyomóról,
mint az róla, ő meg csak bámult
és azt mondta,
hogy úgy nézek ki, mint egy
skandináv

ez kissé meglepett,
azon tűnődtem, hogy akkor miért nem voltam
soha bálkirálynő, mivel általában a skandináv lányoknak
jár ez a kitüntető cím, talán soha nem vették észre,
hogy közéjük tartozom. Különben is,
mennyire vagy te indián, kérdezte.
Azt feleltem, úgy gondolom, hogy
teljes egészében indián vagyok.
Erre fel talán azon elmélkedett,
hogy miért nem fogadom el sajátomnak
a fehérség maszkját,
amiről beszélt.

*(sz. 1950) Abenaki és kanadai francia származású költő. 1995-ben Pulitzer díjra jelölték.

** Amerikában, a 19. század elején kialakult rasszista felhangú varieté, melyben főleg az afrikai származású amerikaiakat figurázták és gúnyolták ki.

